

„Uebertragbarkeit“ van de rundertuberculose op den mensch. Hij bleef de mogelijkheid hiervan ontkennen op grond van het zelden voorkomen van primaire darmtuberculose en van het feit dat de infectie door de huid, zooals deze veelvuldig voorkomt bij slagers en vilders, slechts aanleiding geeft tot locale afwijkingen nooit tot algemeene tuberculose.

Opmerkelijk was dat de Voorziter van het Reichsgesundheitsamt, KOEHLER, die ook een overzicht gaf over de mogelijkheid rundertuberculose op den mensch over te brengen, en tot dezelfde conclusie kwam als KOCH, als zijn meening uitte, dat het toch uoodzakelijk was de gebruikelijke voorzorgsmaatregelen tegen het gevaar, dat dreigt van de zijde van het gebruik van melk afkomstig van tuberculeuse runderen, te blijven handhaven.

Zondagmorgen had de sluitingsvergadering plaats en werd de constitutie van het Internationaël Centraalbureau tegen de tuberculose bekend onder voorzitterschap van Prof. BROUARDEL uit Parijs.

Aan de conferentie was een uitgebreide tentoonstelling verbonden van allerlei voorwerpen en zaken die betrekking hebben op de tuberculose en haar bestrijding. Het geheel was zeer praktisch ingericht met een keurigen systematischen catalogus als wegwijzer, zooals men dat van onze oostelijke naburen verwachten mag.

Hellendoorn, 27 October 1902.

H. W. BOELE.

INGEZONDEN.

ACUUT INTERMITTEEREND OEDEEM VAN DEN HALS DER ZWANGERE BAARMOEDER.

Naar aanleiding van Dr. GEYL's artikel in het nummer van 30 Augustus van dit *Tijdschrift* acht ik de volgende mededeeling gewenscht.

In het begin van 1892 werd ik geroepen bij de vrouw van R. D P. te H. (ongeveer een uur van mijn woning). De vrouw was gravida en had plotse-ling uitzakking gekregen. Zonder bepaald te weten, hoe en waar, herinnerde ik mij toch wel reeds vaker een dergelijke waarneming gehad te hebben. Ik stelde geen diagnose, maar schreef evenals vroeger bedrust voor. In het verder verloop der zwangerschap kwam de tumor telkens voor den dag, maar verdween weer bij bedrust. De vrouw behandelde in het vervolg zich zelf. Aan het eind der zwangerschap was het kind reeds geboren, toen ik kwam en bestond mijn hulp in het wegnemen der placenta (25 April 1892). Het kraambed verliep ongestoord en van een tumor was later niets meer te bespeuren.

Twee jaren later, weer tijdens een zwangerschap, herhaalde zich hetzelfde verschijnsel. Ik kwam weder na de geboorte van het kind (9 Mei 1894) en vernam toen, dat na herhaalde bedrust de tumor nu eens gekomen dan weer verdwenen was. Het kraambed verliep als den eersten keer.

Weder een jaar later herhaalden zich dezelfde verschijnselen. Terwijl ik vroeger geen diagnose gesteld had, kon ik nu echter, na lezing van Dr. GEYL's opstel in *Geneeskundige Bladen*, een zeer bepaalde diagnose stellen op hydrops

van het laquaear. Intusschen waren de verschijnselen nu lastiger dan vroeger. De drukke huishouding — 2 kleine kinderen en een op het komen, drukke werkring, zorg voor huishouding, meiden en knechten — veroorloofden minder rust. Een en ander gaf aanleiding om mijn hulp weer in te roepen. Ik vond toen een buiten de vagina hangend gezwel, uitgaande van de voorlip van den baarmoedermond, ter grootte van een klein kinderhoofd, blauw gekleurd en eenigszins bloederig door erosies. Ik schreef toen bepaald bedrust voor en omslagen met aq. Goulardi. Ik kon mij bijna niet verklaren, dat de vrouw zoo weinig last had van haar uithangenden tumor. Des nachts werd hij kleiner, maar was nooit meer geheel weg en des avonds had hij weer den grooten omvang. Zij was, toen zij mijn hulp inriep, negenog in de zevende maand zwanger. Zooals ik reeds vermeldde had ik GEYL's opstel gelezen en met zekerder diagnose dan vroeger schreef ik bedrust voor.

Het is evenwel gemakkelijker raad te geven dan op te volgen en bij den weinigen last, dien de tumor veroorzaakte, volgde de vrouw mijnen raad niet of slechts gedeeltelijk op en arbeidde met haren tumor, waaraan zij zoo langzamerhand gewoon werd. Ik bezocht haar nog een enkelen keer.

Den 29sten April 1895 werd ik er geroepen. Het kind was reeds geboren en de kraamhelpster (geen vroedvrouw) vertelde mij, dat de nageboorte er ook reeds was, maar nog een weinig vast zat. Bij onderzoek kreeg ik ook eerst dien indruk, maar bemerkte spoedig, dat de hydrops van het laquaear ant. zulk eenen omvang verkregen had, dat het volkomen geleek op een half uit de vagina hangende placenta.

Na vaststelling der diagnose werd de placenta gemakkelijk verwijderd en in het verder ongestoord verloop van het kraambed verdween de tumor.

De vrouw is later nog driemaal bevallen Aug. 1896, Sept. 1898 en Maart 1900 zonder eenig spoor van hydrops laqueur.

Den 14den October 1896 werd ik in consult gehaald door den Heer BROUWER, arts te Ee. Het betrof een vrouw met rachitisch bekken, waar reeds pogingen tot forcipale extractie waren aangewend. Het eerste wat mij trof bij onderzoek was een tamelijk uitgebreide hydrops van de voorlip van den baarmoedermond. De Heer BROUWER vertelde mij, dat deze gedurende den partus ontstaan was. Deze partus werd forcipaal met een dood kind getermineerd en de hydrops was spoedig daarna verdwenen.

Ik voer dit laatste geval aan, omdat hier misschien causale momenten voor het ontstaan bekend konden zijn. In mijn eerste geval ontsnapten zij aan de waarneming.

Door deze bijdrage meen ik volgens den wensch van collega GEYL te offeren op LUCINA's altaar en gaf ze zoo kort mogelijk met de verzekering, dat ik verdere mededeeling van de differentiaal-diagnose overbodig acht, daar het geval geheel beantwoordt aan de door Dr. GEYL gegeven beschrijving.

Ternaard, 10 October 1902.

P. DE JAGER.